

ÅRSRAPPORT FLORAVÄKTARNA 2025

2026-01-22

Floraväktarverksamheten 2025

Organisation

Floraväktarna är ett nätverk av naturintresserade personer som på ideell grund är med och bevakar och ökar kunskapen om våra hotade växter. Floraväkteriet samordnas regionalt av de lokala botaniska föreningarna och i två fall av länsstyrelser. I varje region finns en eller ett par personer utsedda att koordinera verksamheten. Svenska Botaniska Föreningen ansvarar för den nationella samordningen av floraväkteriet. Det görs genom en halvtidstjänst som sedan 2020 innehas av Sofia Lund.

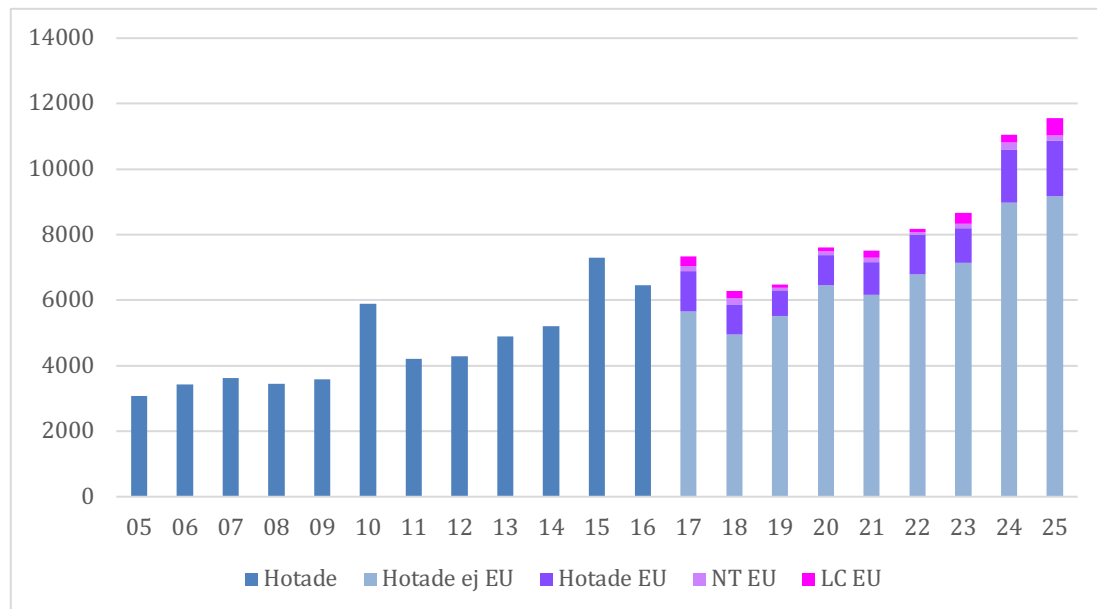
Floraväktare

Under året har ungefär 590 floraväktare varit aktiva i verksamheten, antingen som rapportörer eller som medobservatörer. Antalet rapportörer var 390.

Under året har 140 nya floraväktare tillkommit. Vid årsskiftet togs behörigheter bort för 63 personer som inte bidragit i floraväkteriet under de tre senaste åren. Detta tillsammans gör att det vid årsskiftet 2025/26 är totalt 900 personer som har rollen floraväktare.

Floraväktat under året

Under året har 12 879 lokaler floraväktats, 11 557 av dem är lokaler för hotade arter och EU-arter (Annex 2, 4 & 5). De här siffrorna har ökat stadigt under senare år.

Figur 1: Diagrammet visar antal floraväktade lokaler för hotade arter och EU-arter under perioden 2005–2025.

Under året har 425 arter floraväktats, 289 av dem är hotade arter och EU-arter. Den art som är flitigast floraväktad under året är knärot med 1 131 fynduppgifter. Andra arter med fler än hundra fynduppgifter är slåttergubbe (769), backsippa (708), vildris (327), lungrot (300), småvänderot (244), klockgentiana (211), hedblomster (209), ryl (201), mosippa (187), sen fältgentiana (154), guckusko (152), hällebräcka (143) och ljungögontröst (130).

Den eftersökta arten har återfunnits i 74 % av fallen. De största antalsuppskattningarna som gjorts för enskilda floraväktarlokalerna är hedblomster som uppskattats till femtio miljoner plantor i ett grustag i Kristianstad kommun i Skåne. Andra höga noteringar avser backsippa (350 000 plantor vid Eknehammarsö i Mönsterås kommun), slåttergubbe (200 000 skott vid Bollaltsbygget och 125 000 skott vid Mästocka ljunghed, båda i Laholms kommun samt 100 000 skott vid Vadkärr i Varbergs kommun), storfryle (178 000 skott vid Gullbrandstorp i Halmstad, gotlandsmåra (150 000 skott vid Vedborne träsk på norra Öland) och plattsäv (120 000 strån vid Svanehall i Båstad kommun).

I delar av landet är floraväktarieriet närmast en året runt-sysselsättning. Den första noteringen gjordes redan 1 januari då uddbräken räknades i Dals Rostock. Andra arter som noterades i januari var knärot, ryl, vresalm, hedblomster, daggvide och storfryle. Årets sista floraväktarinsats gjordes dagen innan nyårsafton då strandlummer och knärot eftersöktes. Under december floraväktades även hedblomster, ryl och mellanlummer.

Biogeografisk uppföljning

Floraväktarna fick 2023 ett tydligare uppdrag att sköta den biogeografiska uppföljningen av kärlväxter. SLU Artdatabanken har gjort ett slumpvis urval av lokaler som ska besökas under en sexårsperiod. Nu har tre av de sex åren gått och 48 % av lokalerna är besökta. I en del län har man redan besökt alla eller nästan alla medan län med lägre floraväktaraktivitet besökt färre.

Verifiering

Vid årsskiftet 2025/26 var 66 % av alla floraväktarposter i Artportalen verifierade.

Floraväktarapp

Under våren gjordes en uppdatering av floraväktarappen för att klara den nya inloggningen till Artportalen. Det medförde att vi behövde bygga om appen till en nyare plattform vilket blev kostsamt. Nytt som syns för användaren är att man nu publicerar direkt, valet att lägga i granskaläget finns inte.

Under året har 274 personer använt appen för rapportering. Hela 4 973 av årets floraväktaruppgifter har rapporterats in via appen.

Antal floraväktarlokal

Under de senaste två åren har vi haft möjligheten att arkivera floraväktarlokal som inte längre eller i alla fall inte just nu är aktuella att återbesöka. Det kan vara lokaler där arten är utgången eller lokaler för arter som tidigare bedömdes vara hotade men inte längre är det. Vid årsskiftet 2025/26 hade 28 517 lokaler arkiverats. Det gör att det framöver blir enklare att rikta resurserna till de lokaler som faktiskt behöver besökas.

Antalet aktiva floraväktarlokal var vid årsskiftet 86 074.

Nationell samordning

Den viktigaste arbetsuppgiften för den nationella samordnaren är att stötta de regionala samordnarna. Det görs via telefon, mail och möten. Stödet anpassas efter behovet i respektive region.

En handledning om floraväktariet och annat stödmaterial som kan vara till hjälp för den enskilde floraväktaren finns på Svenska Botaniska Föreningens hemsida www.floravaktarna.se. Motsvarande handledning och stödmaterial finns även för floraväktarsamordnare. Materialet uppdateras löpande.

Samordnaren för också en kontinuerlig dialog med SLU Artdatabanken om hur insatserna ska prioriteras, vilka arter det just nu behövs mer data om och hur floraväktariet bäst bör göras. I arbetet ingår även att stöta på SLU Artdatabanken så att floraväktariets stödfunktioner i Artportalen kontinuerligt förbättras. Under året har Sofia deltagit i Artportalsrådet, den nationella verifieringsgruppen för kärlväxter och, inte minst, i SLU Artdatabankens expertkommitté för kärlväxter som under året kommit i mål med kommande rödlista.

I arbetet ingår hantering av data i Artportalen och kvalitetssäkring av densamma. Under året har en särskild satsning gjorts för att få ordning på floraväktardata i Västernorrland, Norrbotten och på Gotland. Det har även gjorts en storstädning då ett antal olika fel har sökts ut och åtgärdats i hela floraväktardatat.

Den nationella samordnaren har också deltagit i möte mellan floraväktare och länsstyrelsen i Västra Götaland och Halland, samt hållit föredrag om floraväktariet i Sundsvall, Örebro, Oskarshamn och Blekinge.

Floraväktarläger

Under sommaren ordnade Svenska Botaniska Föreningen två floraväktarläger, ett i Västerbotten och ett på Öland.

Det första lägret hölls sista veckan i juni i Västerbotten. Vi var 21 deltagare varav flera nybörjare och västerbottningar. Vi utgick från ett vandrarhem i Hörnefors. Lägrets fokusarter var lappranunkel och topplåsbräken men vi passade även på att besöka lokaler för andra arter som går att hitta så här års, nämligen guckusko, strandlummer, klapperstarr, åkerrättika och trubbdaggkäpa. Vi rörde oss i sex kommuner i länets

sydöstra del och när vi ändå var i närheten passade vi på att räkna bottnisk malört i grannlänet. Det blev långa körsträckor, men vi fick allt som gick att göra så här års gjort. Hela 146 lokaler besöktes, varav 99 var lokaler för EU-arter och fem av dem ingår i den biogeografiska uppföljningen.

Det andra lägret hölls i på norra Öland i mitten av augusti. Där var vi tjugotre deltagare som bodde tillsammans på STFs vandrarhem i Löttorp. Våra fokusarter var gotlandsmåra, skogskorn, ryl, knärot, kalkkrassing, alvarstånds, huvudtåg, huvudarun, östersjömålla, vit kattost, hjärtstilla, lungrot och kattmynta. Men det blev en hel del annat också. Vi började norrifrån och arbetade oss söderut. Lokalerna på Öland ligger tätt så vi hann mycket. Hela 686 lokaler besöktes, varav 193 var lokaler för EU-arter.

Under året har det även ordnats regionala floraväktarläger i Gävleborg, Östergötland och Småland.

Floraväktarråd

Sedan 2008 finns ett floraväktarråd som nu består av sju personer. Gruppen har en rådgivande funktion och är ett diskussionsforum för att ge den nationella samordnaren stöd i verksamheten.

Floraväktarrådet består i dagsläget av:

- Mora Aronsson, Svenska Botaniska Föreningen och floraväktarsamordnare i Uppsala län
- Bengt Stridh, Svenska Botaniska Föreningen och floraväktarsamordnare i Västmanlands län
- Margareta Edqvist, floraväktarsamordnare i Jönköpings län och tidigare nationell samordnare
- Sebastian Sundberg, SLU Artdatabanken
- Jan Andersson, floraväktarsamordnare i Stockholms län
- Åke Widgren, floraväktarsamordnare i Blekinge län
- Charlotte Wigermo, floraväktarsamordnare i Skåne län

Floraväktarrådet har ett möte årligen i november/december. Detta år träffades vi i Nässjö 2025-11-28 för att summera årets verksamhet och planera 2026 års verksamhet.

Information, artiklar och rapporter

Under året har ett flertal artiklar och rapporter om rödlistade växtarter publicerats där data från floraväktariet har använts. Dessa artiklar och rapporter bidrar till förståelsen av de rödlistade arternas ekologi, kunskap som är avgörande i arbetet med att bevara biologisk mångfald. I bilaga 1 listas artiklar och rapporter som på något sätt anknyter till floraväktariet som har publicerats under året.

Information om floraväkteriet finns på www.floravaktarna.se. Det har också tagits fram ett studiecirkelmateriel om floraväkteriet och studiecirkel har under året hållits i Västmanland och Östergötland.

Det har också gjorts inlägg i Facebookgruppen Floraväktarna som vid årsskiftet 2025/2026 hade 900 medlemmar.

Att sprida information om floraväkteriet är ett sätt att hålla entusiasm och engagemang uppe hos dem som floraväktar, att sprida intresset och rekrytera nya floraväktare samt att få myndigheter och andra som på olika sätt arbetar med naturvård att förstå vikten av det arbete som görs. Information om floraväkteriet sprids i olika forum och formuleras för olika målgrupper.

Ekonomi

Finansieringen av floraväkteriet är ett huvudbry. För att på sikt hålla verksamheten ute i landet i gång är det viktigt att den ekonomiska ersättningen för floraväkteriet kommer upp i en nivå som täcker kostnader för verksamheten, det kan vara till exempel kostnader för möten och inventeringsläger, bilersättning till aktiva floraväktare och båthyra om man behöver komma ut till öar. Från Svenska Botaniska Föreningen har vi som mål att floraväkteriet ska ha en stabil finansiering. Vi för en dialog med SLU Artdatabanken och Naturvårdsverket om nya former för finansiering som bättre motsvarar det arbete floraväkteriet bidrar med. Det politiska ointresset för naturvård gör dessvärre att det saknas erforderliga medel för all typ av naturvårdsarbete.

Intäkterna för 2025 var enligt följande

- Medel från SLU Artdatabanken för nationell samordning motsvarande en halvtidstjänst
- Medel från Naturvårdsverket (via SLU Artdatabanken) för biogeografisk uppföljning – 400 000 kr
- Svenska Botaniska Föreningen bidrog med medel som erhöles i föreningsbidrag (Naturvårdsverkets bidrag till ideella miljöorganisationer) – 213 000 kr

En del av detta har använts inom den nationella samordningen för att täcka kostnader för floraväktarläger, resor till olika lokalföreningar och möte med floraväktarrådet. Under våren tvingades vi på kort varsel uppdatera och i princip bygga en ny floraväktarapp vilket var kostsamt. Resterande medel har gått vidare till de lokala botaniska föreningar som utför själva floraväkteriet. Pengarna har fördelats utifrån hur många lokaler som har väktats under året i respektive region.

Tack

Stort tack till alla som på något sätt bidragit till Floraväktarverksamheten 2025!

Tack till er som har floraväktat. Tack till er som har tagit emot och introducerat nya floraväktare. Tack till er som spridit information om floraväktandet, i olika tidskrifter, i sociala medier och i samtal med folk ni mött när ni varit ute och floraväktat. Tack till regionala samordnare för allt ni gör! Tack till Naturvårdsverket, SLU Artdatabanken och Svenska Botaniska Föreningen för finansiellt stöd.

Bilaga: Publicerat under året

Här listas det som under året har publicerats om floraväxteriet och om rödlistade arter baserat på data från floraväxteriet. Kortare notiser om vad som är på gång har ej tagits med.

Svenska Botaniska Föreningens tidskrifter

Asam Bregner: *Ärtvicker på tillbakagång i Östergötland*. Svensk Botanisk Tidskrift 2025:1-2

Bert Lindgren: *Piplokans status i Södermanlands län*. Vilda Växter 2025:4

Sebastian Sundberg: *Åter till Bräsand, med funderingar på rylens dynamik, krav och tolerans*. Svensk Botanisk Tidskrift 2025:1-2

Sofia Lund: *Floraväxteri i sommar – om årets fokusarter*. Vilda Växter 2025:2

Torbjörn Tyler: *Slåttergubbar jag minns*. Svensk Botanisk Tidskrift 2025:1-2

Notiser om floraväxteriet och inbjudan till floraväktarläger i Vilda Växter 2025:1

Lokala botaniska tidskrifter

Anders Tengholm: *Sandbrodd – obemärkt art med nya förekomster på Gotland*. Rindi 2025: 2.

Agneta Toomingas: *Floraväktarutflykt till västra Medelpad*. Rödbläran 2025:2.

Charlotte Wigermo: *Sanddådra i Skåne 2004*. Botaniska Notiser 2025:3.

Charlotte Wigermo & Kjell-Arne Olsson: *Backsippa i Skåne 2021–2024*. Botaniska Notiser 2025:1.

Charlotte Wigermo & Kjell-Arne Olsson: *Lungrot – eller "Den gode Henriks" målla*. Botaniska Notiser 2025:4.

Charlotte Wigermo & Kjell-Arne Olsson: *Sandnörel – en CR-art i Skåne*. Botaniska Notiser 2025:2.

Charlotte Wigermo & Åke Svensson: *Mellanlumner återfunnen i Skåne*. Botaniska Notiser 2025:2.

Claes Kannesten: *Något om floraväxteri på Dal 2025*. Natur på Dal 2025:2.

Gun Ingmansson: *Floraväxteri på Gotland 2025*. Rindi 2025:1.

Gun Ingmansson: *Övervakade växter på Stora Karlsö*. Karlsöbladet 2025:3–4.

Gun Ingmansson & Jörgen Peterson: *Floraväktande på Gotland 2025*. Rindi 2025:2.

Gunnar Svensson: *Martorn i Skåne 2024*. Botaniska Notiser 2025:3.

Gunnar Svensson: *Sandlusern i Skåne 2024*. Botaniska Notiser 2025:2.

Gunnar Svensson & Kjell-Arne Olsson: *Göknycklar i Skåne 2024–2025. Retirerat till naturreservat*. Botaniska Notiser 2025:4.

Henrik Tykosson: *Bergviolen, utgången från Hälsingland*. VÄX Växter i Hälsingland och Gästrikland 2025:1.

Ing-Marie & Staffan Åström: *Flytta guckuskor – vad händer på 36 år?* Rödbläran 2025:2.

- Jan Y Andersson: *Floraväktarresor i Stockholms skärgård under 2024*. Daphne 2025:1.
- Joel Levin: *Rapunkelklocka – en kulturväxt som blev vild*. Botaniska Notiser 2025:3.
- Kerstin Stickler: *Var med och bevara våra hotade arter – bli floraväktare*. Rödbläran 2025:1.
- Kerstin Svensson: *Smultronfingerört – en art som håller ställningarna*. Botaniska Notiser 2025:1.
- Kjell-Arne Olsson: *Kritsuga – en CR-art i Skåne*. Botaniska Notiser 2025:1.
- Kjell-Arne Olsson: *Ölandskungsljus och grenigt kungsljus – två skånska rariteter*. Botaniska Notiser 2025:2.
- Kjell-Arne Olsson & Charlotte Wigermo: *Skuggbräken – en CR-art i Skåne*. Botaniska Notiser 2025:3.
- Lars-Åke Bäckström: *Smällvedel i Jämtland 2025*. Rödbläran 2025:2.
- Lars-Åke Bäckström & Staffan Åström: *Redovisning av floraväkteri 2025*. Rödbläran 2025:2.
- Lennart Bratt: *Floraväketriet 2025*. Trollius – Dalarnas botaniska tidskrift, maj 2025.
- Liam Sebestyén & Sebastian Sundberg: *Påverkan på knärotslokaler från hyggen i närheten*. Daphne 2025:1.
- Magnus Magnusson: *Klintsnyltrot i Skåne 2009–2024*. Botaniska Notiser 2025:1.
- Michael Johansson, Martin Johnson & Enar Sahlin: *Floraväketriet i Västergötland 2025*. Calluna 2025:2.
- Michael Johansson, Martin Johnson & Enar Sahlin: *Årsredovisning från Floraväktarna i Västergötland 2024*. Calluna 2025:2.
- Peter Ståhl: *Floraväketriet i Gävleborg 2024*. VÄX Växter i Hälsingland och Gästrikland 2025:1.
- Roger Gahnertz & Sofia Mattiasson Nilsson: *Floraväketriet i Bohuslän 2025*. Calluna 2025:2.
- Roger Gahnertz & Sofia Mattiasson Nilsson: *Årsredovisning från Floraväktarna i Bohuslän 2024*. Calluna 2025:2.
- Staffan Åström: *Ryssbräken i Jämtland 1997–2025*. Rödbläran 2025:2.
- Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson: *Floraväktarläger på norra Öland*. Krutbrännaren 2025:2.
- Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson: *Fokusarter för floraväkteri 2025*. Krutbrännaren 2025:1.
- Åke Widgren: *Backsippa prioriterad floraväktarart under 2024*. Blekingebläddran 2025.
- Åke Widgren: *Rödsäv och plattsäv i Blekinge*. Blekingebläddran 2025.

Biogeografisk uppföljning

- Gustav Johansson: *Eftersök och räkning av småsvalting *Alisma wahlenbergii* på ett antal tidigare kända lokaler längs Norrbottenskusten 2025*. Oktober 2025
- Isak Vahlström: *Inventering av blockdraba *Draba cacuminum* i Västerbottens län 2025*. 2025-10-02

Isak Vahlström: *Inventering av fjällviva Primula scandinavica i Artfjället 2025*. 2025-10-29

Isak Vahlström: *Inventering av guckusko Cypripedium calceolus återfunnen vid Fjällripfjället Lycksele lappmark*. 2025-10-27

Isak Vahlström: *Uppföljning av brudkulla Gymnadenia conopsea i provytor samt eftersök av nya fyndplatser på Rödingsnäset 2025*.

Per Toräng och Sofie Wikberg: *Biogeografisk uppföljning: Deluppdrag 3.1.2b) Delsystem kärlväxter, E. Fjällväxter väster om Torne träsk*. 2025-12-11

Stefan Grundström: *Biogeografisk uppföljning av sötgräs Cinna latifolia vid Mjällån och Ljustorpsån, Västernorrlands län*. Sweco 2025-11-03

Övrigt

Anne-Grete Ditlevsen: *Floraväktare i Sverige*. URT 2025:2

Bengt Stridh, Bo Eriksson och Einar Marklund: *Förekomst och övervakning av rödlistade och sällsynta kärlväxter i Västmanlands län – femårsrapport floraväxteri 2018–2022*. Länsstyrelsen Västmanlands län 2025:07

Ivar Anderberg: *Mosippa, Pulsatilla vernalis: faktorer som hotar och åtgärder som gynnar – en analys av data insamlade av Floraväktarna*. SLU Sveriges Lantbruksuniversitet 2025.